

פרשת "תצוה"

תולעת השני ואת השש", ואם כן הם שטנו, וההיתר ללובשם הוא רק משום 'עשה דוחה לא תעשה', ולכן עליהם להקפיד ללבוש את הבגדים 'לשמה'!

(ושלל לא יחסר)

"שְׁבַעַת יָמִים תִּכְפֹּר עַל הַמִּזְבֵּחַ וְקִדַּשְׁתָּ, אַתּוּ וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ קְדָשִׁים כָּל הַנִּגַּע בַּמִּזְבֵּחַ יִקְדָּשׁ" (כט, לו).
על איזה מזבח מדובר - הפנימי, או החיצוני?

ודאי שמדובר במזבח החיצון, שהרי מקריבים עליו חטאות ועולות, כמתבאר בפסוקים שלפני פסוק זה, וגם בפסוקים שלאחריו.

היוצא מן הדברים הוא, שהמזבח החיצון מוגדר כ"קודש קודשים". והנה, המזבח הפנימי, הוא מזבח הזהב שעליו הקטירו את הקטורת מוגדר רק כ"קודש", שבפרשת פקודי (מ, ט): נאמר: "ולקחת את השמן המשחה ומשחת את המשכן ואת כל אשר בו, וקדשת אותו ואת כל כליו והיה קודש", ואיזה מזבח עמד בתוך המשכן? המזבח הפנימי, הוא מזבח הזהב שעליו הקטירו את הקטורת. והקשה **הגאון רבי משה פינשטיין זצ"ל**, וכי יעלה על הדעת שהמזבח הפנימי אינו אלא "קודש", שעה שהמזבח החיצון הוא "קודש קודשים"?

אלא אומר רבי משה פינשטיין, בודאי שהמזבח הפנימי קדוש ביותר, אלא מפני שמזבח העולה הוא חיצוני ובא במגע עם העולם הגדול, יש צורך להוסיף קדושה על קדושתו כדי שלא יתחלל. וכאן באה התורה ללמדנו, כיצד צריך אדם המתהלך בין האנשים לשמור על עצמו. כי אמנם, איש צדיק הנמצא כל היום בבית הכנסת, בין כתלים ספוגים בתפילותיהם של ישראל, כשאזונו שומעת קולות תפילה ולימוד תורה, בינות לספרים ולתלמידי חכמים - הוא קדוש, ואין צורך בשמירה מיוחדת על קדושתו, כי בלאו הכי הוא שמור. אולם אדם היוצא החוצה, לרחובה של עיר, צריך לעשות לעצמו הרבה גדרים וסייגים כדי לשמור על קדושתו, כי רבים המכשולים הניצבים לדרכו.

ועוד סיבה יש לכך, שמחוץ לכותלי בית המדרש צריך אדם לנהוג כקודש קודשים יותר מאשר בהיותו בבית הכנסת. מפני שכאשר אינו שוהה בבית הכנסת, אינו בולט לטובה בתדמיתו הקדושה, שכן רבים כמותו נמצאים שם. אולם בהיותו בשווקים, בין אנשים פשוטים, הכל רואים בו את "כבוד הרב", ושם יש משקל עצום למעשיו, כי הכל רואים בו איש רם מעלה, נציגו של הקב"ה המהלך ביניהם, ואם לא יהיה קודש קודשים, יורו היתר לעצמם ויאמרו, אם הרב הגדול הזה אינו שומר על עצמו, למה מצפים ממני, האיש הפשוט. אם כן, יש בכך אחריות עצומה, ואשר על כן, דוקא בהיותו איש חיצוני, עליו להיות קודש קודשים. (ומתוק האור)

"לֹא תַעֲלוּ עֲלָיו קְטֹרֶת זָרָה וְעֹלָה וּמִנְחָה וְנִסֵּךְ לֹא תִסְכּוּ עָלָיו" (ל, ט).
הנה, מבואר בפסוק זה שיש איסור להקטיר או להקריב שום דבר זר על מזבח הקטורת.

רבי יוסף באב"ד זצ"ל בספרו "מנחת חינוך" (מצוה קד) תמה על כל מוני המצוות - מדוע לא מנו כאן שני לאווין, לאו ש'לא להקטיר עליו' ולא ד'נסך לא תסכו עליו', כיון דכתיב בכל אחד "לא" - "לא תעלו" ו"נסך לא", וא"כ יש כאן תרי לאווין. והניח ה"מנחת חינוך" ב'צריך עיון גדול" (ובאחרונים נאמרו כמה תירוצים ביישוב קושייתו, עיי' ב'יקרא דאורייתא' וב'מאור שבתורה', ועיי' בהערות 'בשולי המנחה' הוצאת מכון י-ם).

והנראה לבאר - כתב האדמו"ר רבי מנחם מנדל מליובאוויטש זצ"ל (הובא בליקוטי שיחות, ח"ו שיחה ב') - על פי פירוש רש"י בסוף פרשתנו, על הפסוק "קודש קדשים הוא לה" - "המזבח מקודש לדברים הללו בלבד ולא לעבודה אחרת". זאת אומרת, שלפי רש"י כוונת הכתוב כאן היא להוסיף טעם והגדרה באיסור שהובא למעלה של "לא תעלו עליו", דהיות שהמזבח קודש קדשים הוא לה"י, שיש בו קדושה יתירה אפילו לגבי שאר קדשים, "מקודש לדברים הללו בלבד", לפיכך אסור לעשות עליו שום עבודה אחרת, כי ע"ז מורידים את המזבח מקדושתו החמורה.

ולפי זה מובן נפלא גם זה שכל הפרטים בכתוב "לא תעלו" נמנו כלא תעשה אחד, כי זה שאמרה תורה "לא תעלו עליו קטורת זרה ועולה ומנחה ונסך לא תסכו עליו", שאין כאן איסור על פעולות פרטיות אלו אלו תוכן פריטים אלו הוא האיסור להוריד את המזבח מקדושתו ע"י העלאת דבר שאינו מקודש לו, ואין נפקא-מינה ע"י איזו "עבודה אחרת" מורידים את המזבח מקדושתו. וא"כ מובן שכולם נמנים כלאו אחד, כיון שתוכן כולם הוא זהה. ובזה מיושבת קושיית ה"מנחת חינוך" (ועיי' היטב בדברי הרמב"ם בספר המצוות, שורש ט'). **וזה נפלא. (פנינים)**

"וְאַתָּה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֹן זֵית זָךְ פְּתִית לַמָּאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד" (כז, כ).

"כתית למאור" - "כתתו עצמכם על דברי תורה".

דרש מגיד המישרים הגה"צ ר' שלום שבדרון זצ"ל: אם אתה רוצה להאיר באורה של תורה כמו שכתוב "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר", - "אורה זו תורה" (מגילה דף טז), כתית - כתתו עצמכם על דברי תורה, כמו שנאמר בשילהי ברכות (דף סג): 'אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה' (ע"ש ברש"י).

יהודי שאל פעם את הרבי מקוצק זי"ע:

למה הרבי לא יוצא בעולם להציל נפשות, הרי יש הרבה מה לעשות? מדוע הרבי נשאר בתוך ביתו פנימה, נכון, החסידים באים לבית מדרשו והרבי מדבר לפניהם דברי תורה עמוקים, אבל מדוע אינו יוצא על פני העולם?

אמר לו הרבי מקוצק זי"ע, אמשול לך משל, למה הדבר דומה:

בבית האסורים נחבשו שלושה אנשים עשירים. הושיבו אותם בבור חשוך וקטן. ומי שיודע, בימים ההם, אין לתאר את העינויים שהיו מנת חלקם של אסירי מלכות.

שניים מהם היו פיקחים, בעלי דעת. השלישי היה גולם - אדם ללא שכל.

הסוהרים הורידו להם אוכל לבור. האחד הזה שהיה 'בטלן' גדול ללא קמצוץ דעת, לא הסתדר עם עצמו - לא מצא את האוכל ואת הכף, ובד"כ בעקבות החושך הנורא ששרר בבור לא מצא אפילו את פיו להכניס בו את האוכל, אבדו לו הפצים. נפלו לו המאכלים וכו'. השני, החכם, ריחם עליו וסייע בידו רבות: לקח את ידו הכניס בה אוכל, אח"כ סייע לו להעביר את האוכל מהיד לפה וכו', כך פעמים רבות מידי יום - התייעג להדריכו להסתובב לימין ולשמאל, לעמוד ולשכב.

אבל השלישי כאילו עמד מן הצד ולא סייע בידו מאומה.

יום אחד פנה השני לשלישי, ושאל אותו בתמיהה: "אנו סובלים יחד כאן בבור, ואתה ודאי מבחין איך אני מתאמץ עם הגולם הזה פעמים רבות ביום עד שהוא מצליח להתקדם. מדוע אינך מסייע לפעילות שלי כלום, למה תעמוד בצד?"

השיב לו השלישי, בא אגלה לך: אנו נמצאים בחשיכה. חשוך בבור. וכאשר החושך שורר ולא רואים מאומה, אתה והוא מתייעגים כמעט לריק, הנך משקיע בו מאמצים ללמד אותו איך לאכול ואיך לזוז. וכפי הנראה לא תגמור איתו לעולם, כי כבר כמה שבועות שאתה מתאמץ והוא עדין לא למד כלום... אך אני, כמו שאתה שומע, בשעות שאתה עסוק איתו, אני חופר בקיר חור, קודח באצבעותיי חור. כאשר החור יהיה עמוק - ייכנס אור לבור, יחדרו פנימה קרני שמש מועטות, מעט מן האור ידחה הרבה מהחושך, ואז ממילא הוא יראה, וכבר לא יצטרך לא לך ולא לי. הוא ידע בעצמו איך לשתות ולאכול, וגמרנו.

הבנתם? פלאי פלאים.

הוסיף רבי שלום שבדרון: זהו שנאמר "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר" - הדבר הראשון? "אורה זו תורה" לקדוח ולהכניס לאור, אם יש תורה, נכנס אור, ומשם ואילך יש כבר את הכל. שמחה, ששון ויקר. כי חודר באדם פנימה - אור! ואיך תאיר לך את האור, כיצד קודחים להכניס אור מהתורה? "כתית למאור" - כתתו עצמכם על דברי תורה, הפשטות היא - להתייעג בעמל התורה "לעסוק בדברי תורה". (להגיד)

"וְעָשׂוּ בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן וְלִבְנָיו לְכַהֵנוּ לִי. וְהֵם יִקְחוּ אֶת הָהָב וְאֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאַרְגָּמָן וְאֶת תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת הַשֵּׁשׁ" (שמות כה, ד-ה).

חידוש דין נפלא, למד הגאון רבי נתן אדלר מפפד"מ זצ"ל, רבו של ה"חתם סופר", מפסוק זה:

אמנם אמרו חז"ל בגמרא בפסחים (דף ג): 'לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אף על פי שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה - בא לשמה', אבל במצב שבו 'עשה דוחה לא תעשה' - חייב לקיים את העשה 'לשמה', שאם לא כן, לא יהיה בכוחו של העשה, שנעשה 'שלא לשמה', לדחות את הלא תעשה!

והנה, בגדי הכהונה היו שטנו, כנודע, והכהנים הורשו ללובשם משום 'עשה דוחה לא תעשה', ועל כן מזהירים הכתוב: "ועשו בגדי קודש לאהרון אחיך ולבניו לכהנו לי, ולי' היינו: לשמי" (כפי שפירש רש"י בתחילת פרשת תרומה: 'ויקחו לי - לשמי'), וקשה: מדוע דוקא לשמה, והרי 'לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אף שלא לשמה?' על כך משיב הכתוב: "והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארגמן ואת

מה: על העברת התשלומים ההתחייבתי לבית הכנסת במועד.

מצבי היה בכי רע, באמת, בבית כעסו על הכספים שאני מוסיף להזרים לבית הכנסת, ואני חרדתי לגורלינו. מה יהיה? מניין נתפרנס? והכנס כסס את מעי וגרם לי אולקוס חריף. מצבי הבריאותי הלך רוע, עד שהרופא החליט לאשפז אותי למשך שבוע ימים, פשוט כדי לשמור עלי בהשגחה צמודה, שלא אתרגז עוד ולא אזיק לבריאותי יותר מן הנזק שכבר נגרם.

בבית החולים שכב לידי ילד כבן 13, הבן הצעיר במשפחה תימנית ברוכת ילדים. אבי היה איש מבוגר וחסם וטוב לב. עיניו מלאות היו פיקחות וחכמה, ושעה שהביט בי הרגשתי עצמי נינוח החל מן המפגש הראשון שלנו.

ידידי החדש, אבי הילד, החל להתעניין בי (מאוחר יותר גיליתי שהוא פשוט מתעניין בכל יהודי), הוא שמע את כל קורותי ואת כל קורות הצרכניה, ישב ושחק וחשב וחסב, עד שאמר, "כן, אבל לא קיבלת עליך את הדין". "מה לא עשיתי?" שאלתי אותו נדהם.

"שהרי המתחרה שלך לא מעצמו הוא שם, ולא מעצמו הוא גם. בורא העולם שלח אותו כפי ששלח לך את פרנסתך קודם לכן, ואתה מכה את המקל, ולא מביט ביד האוחזת. כן, אתה מכה את המקל ופוגע בעצמך, שוב, ושוב, ושוב".

היבטתי אליו והמילים נעתקו מפי. "מה זאת אומרת?" שאלתי, "אולי עלי להניח לכל הענין ולא לנסות להשיב לי את המגיע לי בדין?". "כבר יצאת ידי חובת השתדלות, האולקוס שפיתחת מוכיח, שכבר מתחת את יכולתך, עד הקצה. מעכשיו עליך לעבוד ולהשיג שלמות הנפש, ולהתפלל לקב"ה, שמי שהיכה הוא ירפא. תשאיר משהו לבורא עולם, הוא יודע טוב יותר מאיתנו".

ואיני יודע שטא מצבי הפיזי המיוחד גרם לי להיות רגיש יותר, או שהמלחמה הארוכה התישה אותי עד גבול הסבל, מכל מקום, פרצתי בבכי והרגשתי כיצד מילותיו של מכרי החדש זרמו לרוחתי. "תשאיר משהו לבורא עולם, הוא יודע טוב יותר". והחלטתי להשאיר לו הכל. חזרתי הביתה ובזאת זנחתי את הדיינים בבתי הדין, והפסקתי להתרוצץ בבית הכנסת אחוז תזויות, כדי לחפש מצדדים בי ומצדדים בו. מדי בוקר הייתי פותח את חנותי העזובה, יושב בה, לומד בה בשעות הפנאי (הריבות). ומתפלל לה', שיעשה למעני מה שיעשה. שלושה חודשים של מאבקים חלפו בסך הכול, ועוד שבועיים של הרפיה, ואז בא אלי איש מן השכונה, שהכרתי קלושות, ואמר כי יש בפיו מסר מבעל החנות החדשה.

אימו של הלה, כך סיפר לי השליח, התאשפזה בחו"ל בגלל מחלה. יהיה עליה לעבור טיפולים ממושכים ובנה יאלץ לשהות לידה. הוא זקוק לסכום כסף גדול, במוזמנים, כדי להסדיר את הביטוח הרפואי של אימו, ומציע לי שאקנה ממנו את החנות הגדולה בכסף שאקבל על חנותי הקטנה, ותמורת סכום סמלי נוסף, אקבל את כל הציוד הפנימי של החנות - על כל הסחורה שבה, על קופותיה וריהוטה וכל השאר. ביקשתי זמן למחשבה, והתקשרתי אל ידידי מבית החולים. ספרתי לו הכל והוא חשב וחשב ואמר לבסוף "שלם לו מה שביקש ועוד 10,000 דולר יותר, כדי שלא יבוא יום אחד ויתחיל לרנן עליך, שניצלת את מצבו הלחץ וגרמת לו נזק".

10,000 דולר! הפלצות אחזה בי, ולמי לתת אותו? לא לבית הכנסת שלי, אלא לאדם שהוא אויב לי, לזה שהרס את חיילי שילמתי לו את מלוא הסכום, כפי שיעץ לי ידידי. עברו שנים מאז, הצרכניה שלי היום היא ענקית ומכניסה רווח חודשי עצום. אלמלא אותו מקרה עצוב, הייתי נשאר עד היום בעליה של צרכניה קטנה ועלובה, ולפחות עשר שנים הייתי עמל להשיב את החובות שלי בגין התשלומים לבית הכנסת, אלא שהקב"ה דגל לי טוב יותר משיכולתי הלהלות על דעתי. כל כספי שב אלפי, ועוד בתוספת ריבית והצמדה. מאז אני משגן את משכתי והחכמים של ידידי השכם והעדר, ונוהג לפי עצתו בכל עסק שמודמן לידי: משקיף את מה שאני מחויב בו מצד עשיית ההשתדלות, ומשאיר את כל השאר לקב"ה.

כי בורא העולם, היוצר, יודע טוב יותר, ואם רק מותרים לו מקום, הריהו שוכן בתוכנו ודואג לעניינינו טוב יותר משיכולתנו אנו לעשות זאת אי פעם. (אמונה שלמה - דברים)

בשכונה, ולא היה אדם שלא ידע על כך, משום שעוד עסקים הופעלו באמצעות זכויות בעלדיים בשכונה, והיו דעות רבות בעד ונגד שהושמעו על שיטה זו של הפעלת עסקים. אבל איש לא חלק על כך שמאחר שקניתי דבר, הריהו שלי.

איך מעז אדם, לקום יום אחד ולעשות ברכושי בכתוך שלו?

בתחילה, כאשר הבחנתי בו שהוא עומד לפתוח חנות, בירכתי אותו בלבביות ושאלתי, מה הוא עומד למכור בחנות. כאשר ראיתי את המדפים הרבים שהפועלים התקינו בפנים, שאלתי בתמימות אם הוא עומד לפתוח חנות ספרים. הוא הנהן בראשו, חיך כלשהו, ולא ענה לי. ויום אחד צץ השלט המתגרה, ונפתח 'הסופרמרקט' השכונתי' ברוב עם והדרת מלך.

היא הייתה גדושה באנשים ובסחורה, ולעומתה נראתה חנותי כמו פרבר בירכתי העיר הגדולה. אנשים עשו לעצמם מנהג: נכנסו אצלי לרכוש לחם וחלב ושאר מוצרי חלב שהרווח עליהם, כידוע, מועט, ואילו לחנותו של הלה ניגשו כדי לערוך את כל הקניות המקיפות. כך יצא שחנותי הייתה מלאה בשעה שבע וחצי בבוקר (כאשר חזרו הגברים מתפילות שחרית), מעט בשעות הצהריים (כאשר חזרו האמהות מן העבודה וערכו קניות יומיות הפוזות). ובשאר שעות היום התרוקנה פלאים.

פניתי לאלתר לרב השכונה. הוא הצדיק את עמדותי ואמר לי כי ההוא פתח את החנות בלא לקבל רשות ויש בידי הרבנים לאלץ אותו לסגור את חנותו. הלכתי הביתה רגוע לאחר שיחתי עם הרב, ורק בבית חשבתי שוב על כך, שבעצם הרב לא התייחס בדבריו לא לפיצויים שההוא צריך לפצות אותי על הנזק, וכמו כן לא הזכיר כיצד הוא מתכוון לאלץ אדם, שהשקיע במקום ובציוד סכום כל כך גדול של כסף, לאבד את ממונו. "אקנה ממנו את כל מה שנקנה", חשבתי לי אותו יום, "אולי אפילו אמכור את חנותי ואשכור את הצרכניה הגדולה שלו. אני מוכן לשלם על הציוד בניכוי, כמובן, של כל המגיע לי בגין הנזק שנגרם לעסקי לאחרונה".

לאחר מחשבה נוספת, החלטתי לוותר גם על פיצוי כספי, שהרי הוא השקיע הרבה עבודה ומאמץ כדי להקים את המבנה הגדול, ואת המבנה יעבור לרשותי, אסכים לקבל את טרחותו כשנותר כסף על הנזק שנגרם לי... ככה חשבתי אז, הייתי תמים.

התברר, כי העמותה של מקימי השכונה, שמכרה לי את הדין הבלעדי, הייתה מורכבת מלכתחילה מאנשים טירוניים ולא מנוסים, ולא הייתה מצוידת בשום אמצעי איכפה למפרי התקנון. מראש האמינו בוני השכונה, כי לא יתגלו מקרי ריב בין התושבים, על כן אין צורך לענן חוקית את התקנון. מה אומר ומה אדבר, הרבה לכלוך, לשון הרע ומחלוקת יצאו לאור (ואולי נכון יותר לאמר: יצאו לחושך...). אותה תקופה, ועוד יותר מהם - טפשות במידה שלא תאומן, נאיביות ויחס לא רציני. רב השכונה ניסה לעשות מה שיכל, אבל מהר מאוד נוכח לדעת, כי האשם נסוב, בעקיצה על כל נכבדי השכונה. איש מהם, כמובן, לא התכוון מפורשות לעשוק אותי, אבל כולם חטאו ברשלנות בכספי הזולת.

מקץ שלושה חודשים של פגיעה חמורה מאוד בפרנסתי, הזמנתי את הלה לדין תורה. הוא דחה את הדין באמתלאות שונות ומשונות. לאחר שמתן פסק הדין התממה כנהה וכנהה, הוא הציע מתוך 'אוביקטיבי' לפרשה... לפי המידע שהיה בידי, היה אותו 'אוביקטיבי' מקורב ותיק לקרובי משפחתו של ההוא. אחרי שבועיים בא אותו מתווך לבדוק מקורב את המתרחש בשכונה. הוא ניסה לבדוק האם אין אפשרות שמא גבול שכונה עובר בדיקת בגושי הבנינים המפרידים בינינו, שהרי יתכן שהוא בתוך השכונה ואני מחוץ לגבולותיה או להיפך!

כל אותם ימים הייתי אכול מרירות עצומה. לא אביתי לסלוח לאנשים שקיבלו את עשרות אלפי הדולרים שלי מראש - בלי להבטיח לי תמורה מלאה לכספי. לא אביתי לסלוח לאמוני ההוא, שקם והסיג את גבולי בידועין ובודון. והיו הדיינים, והשכנים שלי שמרו לי אמונים והלכו לקנות אצל ההוא שלא כדין, ועוד אנשים שהעבירו רכילות משם לכאן ומכאן לשם, וקרובי משפחה שלא צידדו לגמרי בזכותי ולא עשו מה שיכולתם לעזור לי... ובעלי חובי התרבו, משום שפרנסתי הלכה ונגרעה.

ועל דבר אחד לא הסכמתי לוותר בשום אופן, והיא

עשרים שנה אני עצמאי ופרנסה משמים. שמור עמי סיפור אישי, שחיותי לפני כשמונה עד עשר שנים, סיפורי יכול להיות לעזר, ואולי גם לנחמה, לאנשים שיקראו אותו. אני כבן חמישים מיה, ומונהל מזה כעשרים שנה צרכניה גדולה ומרכזית בשכונה חרדית גדולה.

כאשר נבנתה השכונה, תוכננו כל שטחי המגורים שלה וגם שטחי המסחר, וכאשר רכשתי את שטחה של הצרכניה, חויבתי בתשלום גבוה במיוחד - הרבה מעבר לערך הנכס באותה שעה - משום שנאמר לי כי יהיה בידי זכוין יחיד להפעלת הצרכניה בשכונה. לאחר שהשקלתי בענין, החלטתי להשקיע את הכסף הרב שנדרש ממני באותה תקופה נפטר אבי, ואני עזבתי את ה'כולל' והלכתי לחפש לעצמי מקור מחיה, והיתה לי אפשרות לרכוש משהו שיהווה בסיס לעסק קטן משל עצמי.

במשך עשר שנים ניהלתי את הצרכניה שלי. בשנים הראשונות כמעט לא ראיתי רוח, שלא לדבר על כך, שלא התחלתי להחזיר לעצמי את דמי ההשקעה. השכונה עוד לא אוכלסה, והיו בה בעיקר משפחות צעירות מאוד, בלי ילדים או עם ילד אחד בלבד.

הייתי עם אורך רוח. אמרתי לעצמי, שהשכונה הזו תגדל ותכיל משפחות רבות, וגם המשפחות תגדלנה והיו ילדים רבים, וממילא, כל מערכת הקניה והמכירה יגדלו באופן ניכר.

ואכן לא טעיתי. ה' עזר, ותוך שמונה שנים, החלה הצרכניה לשגשג ממש. מהכנסה צנועה בחדוש היא הפכה לריווחית ביותר, עד כדי כך שתוך שנה וחצי החזרתי לעצמי מחצית מן הסכום שהשקעתי ברכישת החנות. בשנה התשיעית נפטרה אמי עליה השלום. לאמי הייתי קשור במיוחד, והיא גרה בביתנו לאחר פטירתו של אבי, כאמור שמונה שנים קודם לכן.

עוד בימי השבעה' החלטתי להקים משהו גדול ומפואר על שמה. החלטתי להקים מהונו מאוניו לענין של קדושה, שיקרא על שם ה' ויברחתי, לאחר מחשבה והתיעצות עם רב השכונה (ואני מתגורר באותו מקום שבו מצויה הצרכניה שלי), להשתתף באופן נכבד ביותר בבניית בית הכנסת הגדול.

עד אז התפללנו במבנה טרומי קטן ובלתי מספק, וחודשים אחדים קודם לכן החלה סוף בניית בית הכנסת הגדול והידים בשכונה. התברר, שהזימים לקחו על עצמם חובות גדולים ועדיין לא ידעו מניין יסלקו אותם, אבל אז הגעתי אני, והודעתי על נכונותי לקרוא להיכל בית הכנסת על שם הוריי, ועל נכונותי לשלם את סך הכסף שביקשו.

זאת הייתה טעות.

בשכונה קטנה כשלנו, אין סודות. עד מהרה עשתה לה השמועה כנפיים והכל התלחשו עלי, המלינו החדש, שמשלם סכום עתק לבנין בית הכנסת. אנשים החלו לפלוט לעברי בדיחות סרק בצרכניה, כגון 'איצ"ה, למה המלפפונים החמוצים כל כך יקרים, זה בשביל הבימה או בשביל הפרוכת?' או שהיו נגישים וממתקים על אוזני סוד - 'אתה מעלים הרבה ממס הכנסה, שאתה מצליח להרוויח ככה!'

ואני הרגשתי שבעצם, הענין כולו, צורת הניתנה הפומבית והדרך שבה קיבלו חברי מן השכונה את הדיעות הללו אינו מוצא חן בעיני, אבל מה שנעשה נעשה. העבודות התקדמו. בית הכנסת נבנה, אותיות אבן ובהן שמות הורי - נקבעו על הקיר החיצוני. המרכזי.

עשרות אנשים התדפקו על דלתי וביקשו ממני סכומי צדקה נכבדים. לכולם הסברתי שדמי המעשרות שלי ליובל הקרוב תפוסים לגמרי, אבל הם היו מחייכים כידועי דבר ואומרים 'מאה דולר מה הם, ביני וביני'.

כמובן היו גם כאלה שהעריכו בכל ליבם את תרומתי לבית הכנסת והחמיאו לי על כך במילים חמות, והיו האנשים הקטנים שתיארת אותם לעיל.

אבל היה אחד, קטנוני וצר עין במיוחד, שהיה מברכני לשלום בחיורן המצמץ במיוחד, ונועץ בי דחיר מבטים נוקבים. עד שנפלפה בליבו של הלה החלטה הגורלית: גם הוא יפתח צרכניה. אם זה עסק כל טוב, מדוע שני יהנה ממנו גם הוא? הוא רכש שטח ענק, במרחק שני גושי בנינים ממני, העמיד שם ריהוט, ציוד וסחורה בשווי עשרות אלפי דולרים, והכתיר את חנותו בשם 'הסופרמרקט השכונתי'.

חמתי בערה בי. הזכוין להפעלת צרכניה בשכונה היה שלי, מקנת כספי. עובדה זו הייתה מן המפורסמות

העלון מוקדש - להצלחת ברו"ג

שלום אפך ורפי בן טינו מגזי ה"ו וכל משפ' איתמר (תומר) אליהו ופינחס בני אביגיל ה"ו. ישי ושרה בני אילה ה"ו, רחמים בן מונירה. יהודה בן מרגו, עידן וליך בני מרים, ולהצלחת כל התורמים והמסייעים בהפצה

לעילוי נשמת

תנה יונה בת רומיה, יעל בת רבקה, שושנה פורן בת טאוס, דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, משה בן נחום אליהו, הרב יוסף דוד ז"ל בן שמחה מאיר יבד"א